

LÄÄNERANNA GÜMNAASIUMI

AINEKAVA – EESTI KEEL

Contents

1. AINEVALDKOND EESTI KEEL JA KIRJANDUS	5
1.1 Keele- ja kirjanduspädevus	5
2. AINEVALDKONNA JA ÕPPEAINE KIRJELDUS	5
3. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE AINEVALDKONNA ÕPPEAINETES ...	7
4. HINDAMINE	8
4.1 Eesti keel	8
4.2 Kirjandus (5.-9. klass)	9
5. LÕIMING	9
5.1 Lõiming teiste ainevaldkondadega	9
5.2 Läbivad teemad	12
6. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND	14
7. EESTI KEEL JA KIRJANDUS	14
7.1 Õppe ja kasvatuseesmärgid	14
7.1.1 Põhikooli eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:	14
7.1.2 Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:	15
8. I KOOLIASTE	15
8.1 Taotletavad pädevused I kooliastmes	15
8.2 I kooliastme õpitulemused	16
8.3 Suuline keelekasutus	16
8.4 Lugemine	17
8.5 Kirjutamine	17
8.6 Terviklikult käsitletavat teost I kooliastmes	18
8.7 Eesti keele ainekava I klassile	20
8.8 Eesti keele ainekava II klassile	24
8.9 Eesti keele ainekava III klassile	32

9.	II KOOLIASTE	42
9.1	Taotletavad pädevused II kooliastmes	42
9.2	II kooliastme õpitulemused	42
9.3	Suuline ja kirjalik suhtlus	43
9.4	Teksti vastuvõtt	43
9.5	Tekstiloomed	43
9.6	Õigekeelsus ja keelehoole	44
9.7	Terviklikult käsitletavat teost II kooliastmes	44
9.8	Eesti keele ainekava IV klassile	46
9.9	Eesti keele ainekava V klassile	54
9.10	II kooliastme (5. ja 6. klass) kirjanduse õpitulemused	60
9.11	Lugemine	60
9.12	Jutustamine	60
9.13	Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	61
9.14	Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine	61
9.15.	Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine Esitamine	61
9.15	Eesti keele ainekava VI klassile	69
9.16	Kirjanduse ainekava VI klassile	75
10.	III KOOLIASTE	84
10.1	Taotletavad pädevused III kooliastmes	84
10.2	III kooliastme eesti keele õpitulemused	84
10.3	Lugemine	85
10.4	Jutustamine	85
10.5	Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine	86
10.6	Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine	86
10.7	Suuline ja kirjalik suhtlus	86

10.8	Teksti vastuvõtt.....	87
10.9	Tekstiloomine.....	87
10.10	Õigekeelsus ja keelehoole.....	88
10.11	III kooliastme kirjanduse õpitulemused.....	89
10.12	Lugemine	89
10.13	Jutustamine	89
10.14	Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine eose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused	90
10.15	Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine.....	90
10.16	Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine.....	90
10.17	Esitamine.....	91
10.18	Omalooming	91
10.19	Terviklikult käsitletavat teosed III kooliastmes	91
10.20	Eesti keele ainekava VII klassile	94
10.21	Kirjanduse ainekava VII klassile	100
10.22	Eesti keele ainekava 8. klassile.....	108
10.23	Kirjanduse ainekava 8. klassile.....	112
10.24	Eesti keele ainekava 9. klassile.....	122

1. AINEVALDKOND EESTI KEEL JA KIRJANDUS

1.1 Keele- ja kirjanduspädevus

Põhikooli lõpetaja:

- väärtustab eesti/vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana;
- on omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse;
- on keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist mitmekesisust;
- on lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma, arenenud isiksusena;
- tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi;
- suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
- väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist;
- oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutab sõnaraamatuid ja käsiraamatuid.

2. AINEVALDKONNA JA ÕPPEAINE KIRJELDUS

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja. Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeaineis. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut.

Ainevaldkonna õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja.

1.–4. klassini on eesti keel õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel. I kooliastmes on kolm õppevaldkonda: suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine), lugemine ja kirjutamine. Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist. Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine. II ja III kooliastmes on neli õppevaldkonda: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning õigekeelsus ja keelehoole.

Suulise ja kirjaliku suhtluse õpetusega kujundatakse oskust silmast silma, telefoni, kirja ja meili teel ning interneti keskkonnas kahe- või mitmepoolselt toimida, tekste kokku võtta ja vahendada ning saavutada häid tulemusi rühma- ja paaristöös.

Teksti vastuvõtu õpetuse kaudu kujuneb teadlik suhe pikemate suuliste ja kirjalike tekstidega: kujundatakse oskust tekste valida ning leida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, teadvustades kuulamise ja lugemise strateegiaid, võimet teksti järjest sügavamini mõista ning tekstile reageerida.

Tekstiloomine õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljenduse oskust, mille puhul inimene tajub olukorda ja adressaati ning suudab oma mõtteid vajaliku täpsusega ja tekstiliigile omases vormis väljendada ning edastada.

Õigekeelsuse ja keelehoolde õpetusega kujundatakse keeleteadlikkust ning teadmisi keelest; eesti nüüdiskirjakeele teadlikku kasutamist, aga ka arusaamist keele arengust ja muutumisest.

Ainevaldkonna õppeainete lõimimise põhialus on avar käsitus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning

teiste tekstiliikide kombinatsioone. Eri liiki tekstide kaudu arendatakse üht- ja sedasama –sihipärase lugemise ja kirjutamise oskust.

Kirjandusõpetus taotleb küll eeskätt õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimete kujunemist ning kõlbelis-emotsionaalset arengut kirjandusteoste lugemise ja mõtestamise toel, kuid kirjandustundides vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse õpilaste suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Õppeaine avar eesmärgiseade tingib õppe-eesmärkide taotlemise mitme õppevaldkonna kaudu: oluline on nii oskus üha moderniseeruvate kanalite kaudu suuliselt ja kirjalikult suhelda kui ka vahetu individuaalne tekstitöö, mis avaldub tekstide vastuvõtu ja loomisena. Eri valdkondi seob keel, mille korrektseks ja eesmärgipäraseks kasutuseks on nendega lõimitud õigekeelsuse ja keelehoolde valdkond. Kirjalik keel ja tänapäeva eesti kirjakeel tema peamiste tekstiliikidega tuleb põhikoolis teadlikult omandada.

Eesti keelel kui emakeelel ja hariduskeelel on õppekavas eriline koht: eesti keele oskus on nii õppekava omandamise alus kui ka eesmärk. Korrektset keelekasutust jälgitakse kõikides ainevaldkondades.

3. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE AINEVALDKONNA ÕPPEAINETES

- Õpilaste väärtuspädevuse kujundamisel on ainevaldkonnal väga oluline koht, arvestades kirjanduse kui kunstiaine spetsiifikat. Kirjandusõpetuses on peamine rõhk kõlbeliste ja esteetilisemotsionaalsete väärtuste ning kultuuriväärtuste kujunemisel loetavate ilukirjandus- ja aimetekstide alusel. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.
- Keele- ja kirjandusõpetus arendavad olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

- Ainevaldkonna õppeained toetavad sotsiaalse pädevuse kujunemist, avardades õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundades suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.
- Enesemääratluspädevuse ja ettevõtlikkuspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes.
- Enesekohase ja ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

4. HINDAMINE

4.1 Eesti keel

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust taotletavatele õpitulemustele.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute või numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

I kooliastmes hinnatakse õpilase:

1. suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist;
2. lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist;
3. kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase:

1. suulist ja kirjalikku suhtlust;
2. tekstide vastuvõttu;
3. tekstiloomet;
4. tekstide õigekeelsust.

4.2 Kirjandus (5.-9. klass)

Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekava õpitulemustele.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilasi peab teavitama, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kirjalike ülesannete puhul parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestatakse valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustavalt hinnata ideelist ja esteetilist aspekti.

5. LÕIMING

5.1 Lõiming teiste ainevaldkondadega

Loodusained: • Geograafia • Loodusõpetus • Bioloogia • Füüsika • Keemia	Elementaarsete õigekirjanõuete jälgimine kirjalikes töödes Uurimistööde vormistusnõuded Õigekirja kontroll Vormistus (kirjutamine kui protsess) Erinevate tekstide kombineerimine Kohanimede, loodusnähtuste õigekiri Korrektne keelekasutus Looduskirjelduste mõistmine Funktsionaalne lugemisoskus Referaat, ettekanne
Sotsiaalsained: • Inimeseõpetus • Ühiskonnaõpetus • Ajalugu	Elementaarsete õigekirjanõuete jälgimine kirjalikes töödes Uurimistööde vormistusnõuded Analüüsi käigus maailmapildi kujundamine Õigekiri Kuulamisoskuse arendamine Küsimuste esitamine Arutlusoskuse arendamine Kirjandid, vestlused, rühmatööd, paaristööd Allikate kriitiline käsitlemine (ajakirjanduslikud tekstid) Inimestevahelise kommunikatsiooni arengu käsitlemine Meediatekstide käsitlemine Reklaami mõjutusvahendite uurimine Referaat, ettekanne

Kunstiained: • Kunst • Muusika	Elementaarsete õigekirjanõuete jälgimine kirjalikes töödes Uurimistööde vormistusnõuded Rahvalaul Reklaamide koostamine, plakatite valmistamine Reklaami mõjutusvahendite uurimine Kunstivoolud, muusikastiilid Teos, ajastu, muusika Teksti viisistamine Luuletuste viisistamine Sõna rütm, seostumine muusikalise rütmiga Sõnade kirjutamine muusikale, viisile Illustreerimine Kirjatehnika Dekoratsioonid Loovtööde kirjutamine muusikat kuulates Arvuti kasutamisoskus Referaat, ettekanne
Tehnoloogia: • Tööõpetus • Käsitöö-ja kodundus • Tehnoloogiaõpetus	Elementaarsete õigekirjanõuete jälgimine kirjalikes töödes Uurimistööde vormistusnõuded Toote kasutusjuhend või tutvustus Referaat, ettekanne Retseptide, menüüde koostamine
Kehaline kasvatus • Kehaline kasvatus (ujumine)	Elementaarsete õigekirjanõuete jälgimine kirjalikes töödes Naljaka tekstid ujumisest

	(koolilehte) Korrektne keelekasutus, suhtlemine Funktsionaalne lugemisoskus Referaat, ettekanne
--	--

5.2 Läbivad teemad

- Keskkond ja jätkusuutlik areng

Väärtushinnangute ja käitumismallide kujundamine eesti keele tekstide vahendusel. Õpilane tunneb huvi looduse vastu; suhtub loodusesse ja kaasinimestesse austusega; oskab näha inimtegevuse mõju loodusele, teadvustab end tarbijana; hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi; tunneb oma koduümbruse keskkonnaprobleeme, püüab toimida keskkonda hoidvalt ning vältida enda ja teiste tervise kahjustamist.

- Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Eesti keele tekstide, arutelude vahendusel taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu – ja töökeskkonnas, tutvustatakse lähiümbruse ettevõtteid ja ameteid. Õpilane mõistab töö tähtsust; mõistab töö ja elukutse seoseid; teab isa ja ema (hooldajate, pereliikmete) ameteid; teab kodukohas esinevaid ameteid ning mõistab nende tähtsust; oskab kasutada raha lihtsamates tehingutes ning teab raha ja töötasu seoseid; suudab järgida koostegutsemise reegleid.

- Tehnoloogia ja innovatsioon

Õpilane omandab nüüdisaegsete tehnoloogiavahendite iseseisva kasutamise oskusi, mõistab tehnoloogia kasutamisega seostuvaid sotsiaalseid ja eetilisi aspekte. Tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Oma tööde (lühiajalised, omalooming) vormistamine ja esitamine.

- Tervis ja ohutus

Ohuõpetus lugemistekstide vahendusel ja vestluste kaudu. Suhtlemissituatsioonides õpitakse kaalutletud otsuste tegemist. Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline

järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Õpilane teab hädaabi numbrit, oskab ohust teatada; teab, kuidas koolis teavitatakse ohust, kooli väljapääsude asukohti, oskab hoonest evakueeruda; teab tuleohutusmärkide tähendust ja tuletõrje päästevahendite asukohti; mõistab, et igaüks vastutab ise oma käitumise eest; tunneb käitumisreegleid tänaval, saab aru liiklusreeglite vajalikkusest; oskab valida tee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada; teab ohtusid oma kooliteel, oskab neid kirjeldada, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel; oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada.

- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Eesti keele tekstide, vestluste, omaloominguliste tööde vahendusel taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonna liikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevustes riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

- Kultuuriline identiteet

Eesti keele tekstide, vestluste, omaloominguliste tööde, teatrikülastuste, filmide vaatamise kaudu taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimese mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel. Õpilasel tekib ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning õpilane väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on ise kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

- Väärtused ja kõlblus

Eesti keele tekstide, vestluste, omaloominguliste tööde, teatrikülastuste, filmide vaatamise kaudu taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

6. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

- Valdav osa õppetööst toimub klassis, kus on võimalik laudu ümber paigutada erinevateks liikumistegevusteks (dramatiseeringud, rollimängud jne) ning rühmatöödeks.
- Klassiruumis kasutatakse vajadusel õigekeelsussõnaraamatuid.
- Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid, s.h netisõnaraamatuid.
- Tunde viiakse vajaduse korral läbi arvutiklassis, õuesõppeklassis, raamatukogus või väljaspool kooli (muuseumides jm).

7. EESTI KEEL JA KIRJANDUS

7.1 Õppe ja kasvatuseesmärgid

7.1.1 Põhikooli eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub
- lugupidamisega teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
- tajub keeleoskust õpioskuste alusena ja oma identiteedi olulise osana, kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
- omandab põhiteadmised keelest ja õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
- arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid; • õpib asjakohaselt kasutama eri suhtluskanaleid;
- arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- õpib tundma eri tekstiliike, nende seoseid ja kasutamisevõimalusi, arendab oma tekstitööoskusi nii tekstide vastuvõtja kui ka loojana; • arendab kriitilist mõtlemist ning analüüsi-, järeldus- ja põhjendusoskust;

- harjub oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks kasutama sõna- ja käsiraamatuid ning veebiallikaid;
- suhtub tolerantset eesti keele kui võõrkeele kasutamisse ja toetab muu emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

7.1.2 Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

- loeb eakohast ilukirjandust, arendab oma lugemisoskust ning omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja enda mõistmise vahendi;
- väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana ning tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara ning arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
- arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
- kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
- laiendab oma silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
- annab iseseisvaid hinnanguid ning sõnastab ja esitab oma mõtteid;
- hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid.

8. I KOOLIASTE

8.1 Taotletavad pädevused I kooliastmes

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;

- oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotuid käitumisreegleid;
- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest.

8.2 I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti; töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel;
2. mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele; kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid;
3. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda; jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunust;
4. loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega; mõistab muu hulgas lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
5. loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
6. jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava toel;
7. kirjutab õpitud keelendite piires õigesti; kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
8. hangib otstarbekohast teavet eri allikatest; kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

8.3 Suuline keelekasutus

3. klassi lõpetaja:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti; toimib sõnumi või juhendi järgi;

2. väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;
3. vaatleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
4. avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
5. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
6. jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ning küsimuste toel; mõtleb loole alguse ja lõpu;
7. leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
8. esitab luuletust peast.

8.4 Lugemine

3. klassi lõpetaja:

1. loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti;
2. loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
3. töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
4. vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
5. eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu;
6. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
7. on lugenud läbi vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
8. teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

8.5 Kirjutamine

3. klassi lõpetaja:

1. kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;

2. kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
3. valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
4. märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
5. teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
6. kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
7. piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
8. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
9. koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

8.6 Terviklikult käsitletavat teost I kooliastmes

I kooliastme lõpuks on õpilane lugenud läbi vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost. Valikraamatute nimekirjad on olemas vastava klassi ainekava lõpus.

8.7 Eesti keele ainekava I klassile

Teema EESTI KEEL 1. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 1. klassi lõpetaja:	Lõiming õppeainetega teiste	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	<u>Kuulamine</u> Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine. <u>Kõnelemine</u> Häälde- ja intonatsiooniharjutused. Hääldeharjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.	eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu; teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; väljendab end suhtlusolukorras arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtu, loetu; koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu, esitab luuletust peast;	Loodusõpetuse tundides õpitu jutustamine, mõistete selgitamine. Matemaatikas ülesannete vastuste sõnastamine, uute mõistete selgitamine, suuline võrdlemine.	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks.

	Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.			
--	---	--	--	--

Kirjutamine	Kirjatehnika Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ära kirjutamine tahvilt, õpikust. <u>Kirjalik tekstiloomine</u> Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine. <u>Õigekeelsus</u> Häälilik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälilike märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. Täis- ja kaashäälilised. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälilik (k, p, t) omasõnade alguses. <i>i</i> ja <i>j</i> ning <i>h</i> sõna alguses seoses tähtede õppimisega. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses. Liitsõna vaatlus (moodustamine). Sõnade lõpu õigekiri – <i>d</i> ja <i>-vad</i> (mitmus) ning -	kasutab õigeid kirjutamis- võtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; kirjutab tahvilt ära; täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töökuupäevaga; koostab näidise järgi kutse; eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; kirjutab omasõnade algusesse <i>k</i> , <i>p</i> , <i>t</i> ; kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2silbilisi) sõnu ja lauseid; teab, et lause lõpeb punktiga; teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; kirjutab õigesti oma nime	Vihikute vormistamine kõigis õppeainetes. Matemaatikas numbrite kirjutamine, õigekiri ja kirjatehnika ülesannete vormistamisel. Oma nime töödele kirjutamine. Õpilaspäeviku täimine. Loodusõpetuses töövihiku täitmine.	Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus kasutada korrektset keelt!
--------------------	--	---	---	---

	<i>b</i> (teigusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).			
--	--	--	--	--

1.klassis terviklikult käsitletavat teosed

Appelgren, T. sarjast „Vesta Linne lood“ valida üks raamat.; Andersen, A.C. üks muinasjutt; Egner, T. „Sööbik ja Pisik“; Grimm „Lumeeit“; Huovi, H. „Urbo ja turbo või „Urbo ja Turbo jõulud“; Jankovszky, E. „Kui ma oleksin suur“ või „Minuga juhtub alati midagi“; Kotta, F. „Tublid loomad“; Lindgren, A. „Peeter ja Petra“; Merca „Mullivesi“ ; Maršak, S. „Kaksteist kuud“; Niit, E. „Tõmbelukuga kass“; Niit, E. „Pille- Riini lood“; Pervik, A. „Tirilinnas algab kool“; Pervik, A. „Kollane autopõrnikas sõidab ringi“ või „Kollane autopõrnikas“; Pervik, A. sarjast „Paula elu“ valida üks raamat; Perkiö, P. „Õnnelaps“; Patience, J. „Savipotitobi soovikaev“; Raud, E. „Peep ja sõnad“; Raud, E. „Sipsik“; Raud, E. „Ninatark muna“; Raud, P. „Ernesto küülikud“ ; Sewart, P. „Sünnipäevakingid“; Tungal, L. „Pururikas laps“; Väljal, S. „Jussikese seitse sõpra“; Velthuijs, M. „Konn ja talv“ või „Konn ja võõras“;

Valter, E. „Kassike ja kakuke“

Terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole suletud ega ammendav, igal klassiõpetajal on vabadus valida nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse hulgast.

Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitlemiseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

8.8 Eesti keele ainekava II klassile

Teema				Näiteid praktilistest tööst/ IKT
EESTI KEEL	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	rakendamistest ja
1. klass		1. klassi lõpetaja:		ülekoolilistest projektidest

Luge- mine	Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.	tunneb häälik-tähelist vastavust, loeb õpitud teksti enamvähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; mõtleb jutule alguse või lõpu; on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...);	Tööjuhendite lugemine kõikides õppeainetes. Matemaatika tekstülesannete mõistmine ja lahendamine. Loodusõpetuse tekstide lugemine.	
-----------------------	---	--	---	--

	Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Huvipakkuva raamatu täiskasvanu abiga raamatukogust leidmine.			
--	--	--	--	--

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	<u>Kuulamine</u> Hääliku pikkuste eristamine, pöörõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine. Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. Kaaslaste ettelõgemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). <u>Kõnelemine</u> Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine.. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade	eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi; kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; kasutab kõnes terviklauseid; teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; esitab luuletust peast;	Tööjuhendite lugemine kõikides õppeainetes. Matemaatika tekstülesannete mõistmine ja lahendamine. Loodusõpetuse tekstide lugemine, mõistmine, olulisema edasi andmine suulises kõnes. Küsimuste esitamine ja nendele vastamine. Kunst – pildi joonistamine kuulatud teksti järgi.	Läänerranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks.
---	---	---	--	--

	otsimine. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.			
--	---	--	--	--

Lugemine	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.	loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu; mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; vastab teemakohastele (ka	Tööjuhendite lugemine kõikides õppeainetes. Matemaatika tekstülesannete mõistmine ja lahendamine. Loodusõpetuse tekstide lugemine, sisu edasi andmine.	
-----------------	---	---	---	--

	Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmikas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstilõikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovimine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.	lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel; tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi; on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;		
--	---	---	--	--

Teema EESTI KEEL 2. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 2. klassi lõpetaja:	Lõimimine teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
--	----------------------------	--	--------------------------------------	--

Kirjutamine	<u>Kirjatehnika</u> Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjaberberile; kuupäeva kirjutamine. <u>Kirjalik tekstiloom</u> Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. <i>Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.</i> <u>Õigekeelsus</u> Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; <i>k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</i> Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause). Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel <i>et, sest, aga, kuid</i> puhul. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimes.	kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; kirjutab tahvlilt või õpikust ära; täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töönumbrite kuupäevaga; koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; märgib kirjas õigesti täishäälikuid; teab peast võõrtähtedega tähestikku; alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimes; kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?); kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisuldtuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi	Vihikute vormistamine kõigis õppeainetes. Matemaatikas kirjutamine, õigekiri kirjatehnika abil; ülesannete vormistamisel. Tekstülesannete korrektne vastuste vormistamine ja lauseehitus. Muusika – mõtete kirjutamine kuulatud muusikapala järgi Loodusõpetus – hindelistes töodes vastamine, lünktekstide täitmine, laustete lõpetamine	Kirjalikes töodes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus kasutada korrektset keelt!
---------------------------	--	---	---	--

	Sõnade lõpu õigekiri <i>-d</i> (mida teed?), <i>-te</i> (mida teete?), <i>-sse</i> (kellesse? millesse?), <i>-ga</i> (kellega? millega?), <i>-ta</i> (kelleta? milleta?). <i>ma, sa, ta, me, te, nad</i> õigekiri. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena). Kirjavea parandamine, kui veale tähelepanu juhitakse; kirjavea vältimine, kui veaohklikule kohale tähelepanu juhitakse.	(20–25 sõna lihtlausetena).		
--	--	-----------------------------	--	--

2. klassis terviklikult käsitletavat teosed

Dahl, R. „Suur sõbralik hiiglane“ või „Charlie ja šokolaadivabrik“; Grimm, J. ja W. „Breemeni linna moosekandid“; Kivirähk, A. „Sirli, Siim ja saladused“; Kangur, K. „Timbu- Limbu õukond ja lumemöldruid“; Käo, H. „Väike rüütel Rikardo“; Käo, H. „Vares Villemi lood“ ; Kivirähk, A. „Kaka ja kevad“; Kivirähk, A. „Leiutajateküla Lotte“; Kivirähk, A. „Limpa ja mereröövlid“; Käo, H. „Kui ma oleksin suur“ või „Väike kahvatu kummitus“; Lindgren, A. „Bullerby lapsed“ või „Lärmisepa tänava Lota“ ; Lindgren, A. „Pipi Pikksukk“; Niit, E. „Onu ööbik“; Niit, E. „Suur maalritöö“; Pervik, A. sarjast „Paula elu“ üks raamat; Põldmaa, J. „Lepatriinude jõulud“; Reinla, A. „Päti“; Raud, E. „Karu maja“; Raskin, A. „Väike papa“; Raud, E. „Naksitrallid“; Seero, T. „Jüri mari pere lood“; Tali, T. ja E-M. „Suur jõuluraamat“; Toomet, T. „Vana aja lood“; Trull, I. „Lõbusad luuletused“ või „Iseloomuga loom“; Tolstoi, A. „Kuldvõtmeke“; Tungal, L. „Pururikas laps“ või „Lätikeelne jäätis“; Vaiksoo, J. „Lumemöll“; Õunapuu, M. „Kuninganna Anni lood“

Terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole suletud ega ammendav, igal kirjandusõpetajal on vabadus valida nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse hulgast. Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitluseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

8.9 Eesti keele ainekava III klassile

Teema EESTI KEEL 3. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 3. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline keele- kasutus	<u>Kuulamine</u> Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel. Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine ning nende järgi toimimine. Ettelugemise kuulamine ja hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.	kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;	Tööjuhendite lugemine kõikides õppeainetes. Matemaatika tekstülesannete mõistmine ja lahendamine. Loodusõpetuse tekstide lugemine, mõistmine, olulisema edasi	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmetamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks.

	Etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsama skeemi koostamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisutähtsuse ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele. <u>Kõnelemine</u> Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Kõnetus- ja viisakusväljendid. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.	väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid; vaatab sihikäeselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;	andmine suulises kõnes. Küsimuste esitamine ja nendele vastamine. Kunst – pildi joonistamine kuulatud teksti järgi. Pildi järgi jutustamine.	
--	---	--	--	--

Suuline keelekasutus	Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega. Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.	jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu; esitab luuletust peast;	Muusika – loominguine kirjutamine või jutustamine muusikapala järgi. Loodusõpetus – uurimistöö ettekandmine	
-----------------------------	---	--	---	--

	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel			
Lugemine	Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.	loeb nii häälega ja kui endamisiladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;	Tööjuhendite lugemine kõikides õppeainetes. Matemaatika - tekstülesannete mõistmine ja lahendamine. Loodusõpetus-tekstide lugemine, sisu edasi andmine.	Ettelugemispäev.

	Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.	eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust; teab nimetada mõnd lastekirjanikku.		
--	---	--	--	--

	Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt. Tekstiliiikide eristamine: muinasjutt, mõistus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistus, vanasõna.			
--	---	--	--	--

	Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>K, p, t s</i>-i ja <i>h</i> kõrval. <i>I</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a. võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>H</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning <i>sse</i>-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).	kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid; teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;	kuulatud muusikapala järgi Loodusõpetus – hindelistes töodes küsimustele vastamine, lünktekstide täitmine, laustete lõpetamine. kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;	
--	---	--	---	--

	Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine. <u>Tekstiloome</u> Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. Loovtöö kirjutamine		kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna); koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a. ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.	
--	--	--	--	--

	(vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Sündmusest ja loomast kirjutamine. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Kirja kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.			
--	---	--	--	--

3. klassis terviklikult käsitletavat teosed

Jansson, T. „Muumitroll“; Kivirähk, A. „Kaelkirjak“ või „Sirli, Siim ja saladused“; Lindgren, A. „Vahtramäe Emil“; Lindgren, A. „Kaisa“ või „Lärmisepa tänava Lota“; Lindgren, A. „Väikevend ja Karlsson katuselt“; Lindgren, A. „Bullerby lapsed“; Pervik, A. „Kunksmoor“; Schmidt, A.M.G. „Viplala lood“

Terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole suletud ega ammendav, igal kirjandusõpetajal on vabadus valida nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse hulgast. Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitluseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

9. II KOOLIASTE

9.1 Taotletavad pädevused II kooliastmes

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel.

9.2 II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. suhtleb eesmärgipäraselt ning valib kontekstile vastava suhtluskanali;
2. oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet ning anda hinnangut nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3. tunneb põhilisi tekstiliike ning oskab õpi- ja elutarbelisi tekste eesmärgipäraselt kasutada;
4. oskab luua õppetöös ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;

5. tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise põhietappe ning oskab neid rakendada;
6. tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
7. oskab kasutada ÕSi ja teisi õigekeelsusallikaid.

9.3 Suuline ja kirjalik suhtlus

6. klassi lõpetaja:

1. valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust;
2. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid;
4. võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

9.4 Teksti vastuvõtt

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
2. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3. võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid;
4. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

9.5 Tekstilooime

6. klassi lõpetaja:

1. leiab juhendamise toel tekstilooimeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
2. tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;

3. tunneb kirjutamise põhietappe;
4. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
5. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
6. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme;
7. avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
8. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

9.6 Õigekeelsus ja keelehoole

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
3. kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja;
4. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

9.7 Terviklikult käsitletavat teosed II kooliastmes

Harri Jõgisalu „Veskiratta Madis” või „Vennikese ja tema sõprade lood”, Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused”, Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar”, Jaan Kross

„Mardileib”, Oskar Luts „Kapsapea”, Jaan Rannap „Viimane valgesulg”, Eno Raud „Kalevipoeg” või „Roostevaba mõõk”; Erich Kästner „Veel üks Lotte”, James Krüss „Timm Thaler ehk Müüdnud naer”, Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed” või „Röövlitütar Ronja”, Alan Marshall „Ma suudan hüpata üle lompide”, Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid”, Christine Nöstlinger „Vahetuslaps”, Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi”, John Ronald Reuel Tolkien „Kääbik”, Mark Twain „Tom Sawyeri seiklused”; vähemalt üks uudisproosa teos omal valikul; üks vabalt valitud luulekogu.

Terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole suletud ega ammendav, igal kirjandusõpetajal on vabadus valida nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse

hulgast. Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitlemiseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

9.8 Eesti keele ainekava IV klassile

Teema EESTI KEEL 4. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 4. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline ja kirjalik suhtlus	Hääliku pikkuste eristamine. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. andmine. Õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste loomine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud skeemi, märksõnade jm alusel. Tekstidest fakti ja fantaasia eristamine. Lavastuse luuletekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende üsna arvamus).	kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; annab lühidalt edasi kuuldu sisu; väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;	Suuline ja kirjalik suhtlus on vajalik kõikides õppeainetes. Matemaatika-tekstülesannete mõistmine. Sotsiaaalainetega - analüüsi käigus maailmapildi kujundamine.	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks,

	Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kommunikatsioonis täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus antud teema piires. Küsimustele vastamine, esitamine oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, küsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormide järgimine. Dialogi, dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannete moodustamiseks nt intervjuu tegemiseks.	leib koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; esitab peast luuletuse või rolliteksti;		reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks.
Teksti vastuvõtt	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääletasandil lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.	loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;	Kunst – luuletuse illustreerimine	Ettelugemispäev.

	Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi,	vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi; leiab teksti peamõtte; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; leiab tekstist vajalikku infot; on läbi lugenud vähemalt neli eakohast raamatut; tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja;		
--	--	---	--	--

küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine; riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükistes (raamat, ajaleht, ajakiri) orienteerumine ning sealt vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele, jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest,			
--	--	--	--

	seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.			
Teksti-loom	Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.	jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;	Tekstiloomel oskus on vajalik kõikides õppeainetes.	

	Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, tarbetekstid (juhend, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.	kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; teeb oma tekstiga tööd;		
Õige-keelsus	Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. <u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u> Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.	märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid; märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;	Õigekeelsus- reeglite kasutamise oskus on vajalik kõikides õppeainetes.	Kirjalikes töodes parandatakse alati ära keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus

	Kaashäälikuühendi õigekiri. <i>g, b, d</i> s-i kõrval (nt <i>jalgsi, kärbsed</i>). <i>h</i> õigekiri. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (tegijanimi). Tutvumine <i>gi-</i> ja <i>ki-</i>liite õigekirjaga. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused. Eakohase teksti eksimatu ära kirjutamine tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (40–60 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. <u>Sõnavaraõpetus</u> Sünonüümid. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. <u>Vormiõpetus</u>	kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; poolitab sõnu (õpitud reeglite piires); tunneb ära liitsõna; kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed ja väike algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused; kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile, jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;		kasutada korrektset keelt! Jutustamis- ja kõnevõistlus, luulevõistlus, õpilaskonverents.
--	--	---	--	--

	Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. <u>Lauseõpetus</u> Lause. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause.	pöörab tegusõnu olevikus; moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; leiab vead enda ja kaaslaste kirjutistes õpitud keelendite piires; parandab leitud vead sõnaraamatu, kaaslase ja/või õpetaja abiga. kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti.		
--	---	---	--	--

9.9 Eesti keele ainekava V klassile

Teema EESTI KEEL 5. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 5. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline ja kirjalik suhtlus	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: kooli- ja eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine, teadete tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamusavaldus etteantud teema piires, vastulöömise seisukohast loobumine. Väite põhjendamine.	valib juhendamise toel suhtluskanali; leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt keele- ja kirjakeele vahendeid; kasutab suulist või kirjalikku keele- ja kirjakeele vahendit; esitab kuuldud ja loetut kohtade kohta küsimusi ning annab hinnanguid;	Ühistund inimeseõpetuse ja/või ajaloo, vaitlusteema valitakse nimetatud õppeainetes käsitletavate teemade hulgas.	Läneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus

				kasutada korrektset keelt! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks.
Teksti vastuvõtt	Eesmärgistatud lugemine, lugemist hõlbustavad võtted Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis vahendid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, jooniskaart). Kokkuvõtte konkreetsest materjalist (õppetekst) konspekteerimine.	loeab ja kuulab isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste; rakendab tuttavat liiki teksti lugemisel ja kuulamisel eri viise	Tarbe- ja õppetekstide lugemine kõikides õppeainetes. Konspekteerimine Refereerimine.	Järjepidev kaastöö kooli ajalehele. Arvustuste kirjutamine nii teatri ühiskülastuse käigus jälgitud etendusele. Kuulutuste

	Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumise leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, graafik) põhjal loetavuse tegemine, seoste leidmine.	ja võimalusi; valib juhendamise toel oma lugemisvara;	Teabegraafika lugemine.	koostamine ülekoolilistest üritustest teavitamiseks. Visuaalselt esitatud info kasutamine uurimistöös.
Teksti- loome	Ümberjutustamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, valikjutustamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine niisugusest suuliselt. Lühiettekande esitamine. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike detailide kirjeldamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esitamine kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine	jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);	Ettekandeid ja esitlusi tuleb koostada ja esitada enamikes õppeainetes. Võimalik ühistund näiteks loodusõpetusega, kusjuures	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist

	Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumustest kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järg lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nä tagajärje eristamine.		keeleteadmisi ja koostööd, et õpilasel vormistust hinnatakse kujuneks harjumus eesti keele tunnis, sisu kasutada korrektset loodusõpetuses. keelt!	
Õige-keelsus ja keelehoole	Vormiõpetus Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus.	tunneb eesti keele häälikusüsteemi;	Eesti keele tundides omandatud kasutatakse esseede kirjutamisel ajaloo- ja inglise keele tundides.	Iga-aastase uurimistöö koostamise ja vormistamise juhendamine toimub eelkõige eesti keele tunnis. Käänamistabelite koostamine arvutiklassis.

	<u>Lauseõpetus</u> Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. <u>Muud õigekirja teemad</u> Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.	moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid; järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.	Suure ja väikese algustähe õige kasutamine kohanimede märkimises loodusõpetuse tunnis, ajaloosündmuste õigesti kirjutamine ajalootunnis.	
--	--	--	---	--

9.10 II kooliastme (5. ja 6. klass) kirjanduse õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. on lugenud eakohast erižanrilist väärtkirjandust, kujundanud selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendanud lugejaoskusi;
2. mõistab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
3. tõlgendab, analüüsib ja mõistab teoses kujutatud lugu ning tegelassuhteid, elamusi ja väärtusi;
4. mõistab ning aktsepteerib erinevaid seisukohti, mis võivad tekkida kirjandusteost lugedes;
5. jutustab teksti- või elamuspõhiselt ning arutleb teoses toimunu üle, väljendades end korrektselt;
6. kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
7. kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, sh sõnaraamatuid ja internetti.

9.11 Lugemine

6. klassi lõpetaja:

1. on läbi lugenud vähemalt kaheksa eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
2. loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
3. tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.

9.12 Jutustamine

6. klassi lõpetaja:

1. jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel;
2. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.

9.13 Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

6. klassi lõpetaja:

1. koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
2. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
3. koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
4. järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha; kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb iseennast mõne tegelasega;
5. leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
6. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

9.14 Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

6. klassi lõpetaja:

1. tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, võrdlusi ning algriimi;
2. seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust.

9.15. Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine Esitamine

Omalooming

6. klassi lõpetaja kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti.

Teema KIRJANDUS 5. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 5. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Lugemine	Lugemise eesmärgistamine. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja – kogemustest;	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus kasutada korrektset keelt!	Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, näidete toomiseks. Ettelugemispäev.

Jutustamine	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Ahel- jutustamine. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.	jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielu-sündmusele või oma fantaasiale; jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu;	Jutustamine ajaloos, loodusõpetuses, inimeseõpetuses vm tunnis.	
Teksti tõlgenda- mine, analüüs ja mõist- mine	Mõisted: <i>detail, konflikt, kõrvaltegelane, peategelane, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, teos</i> <u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimuste koostamine: fakti- ja fantaasiaküsimused.	<u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u> koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi; vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma	Sisukavade koostamine teistest ainetundides.	

Küsimustele vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti teema sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u> Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord.	sõnadega või tekstinäitega; koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu; leiab lõigu kesksed mõtted; järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhi- sündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust,	Ühistund inimeseõpetuse ja/või ajaloo, väitlusteema valitakse nimetatud õppeainetes käsitletavate teemade hulgast. Ühistund inimeseõpetuse ja/või ajaloo, väitlusteema valitakse nimetatud õppeainetes käsitletavate teemade hulgast.	
---	---	---	--

	Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Loomamuinasjutu tüüptegelased. Mõisted: algriim, epiteet, koomika, riim, võrdlus Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Koomilise leidmine tekstist.	valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb selgeks tähendused; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhi- sündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine	Ühistund inimeseõpetuse ja/või ajalooa, väitlusteema valitakse nimetatud õppeainetes käsitletavate teemade hulgast.	
--	--	--	---	--

	Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. Mõisted: <i>loomamuinasjutt, luule, rahvalaul, seiklusjutt, tekkemuistend, seletusmuistend, valm</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Rahvalaulu olemus. Loomamuinasjutu sisutunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jne). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Seiklusjutu tunnused. Teose teema. Probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm. Valmi tunnused. Koomiline ja mittekoormiline.	tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi; mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes; <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi ja muinasjutu olemu		
--	--	--	--	--

Illustratsioonide
joonistamine
kunstiõpetuses

Esitamine	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Rollimäng, rolliteksti esitamine.	esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;	Illustratsioonid kunstiõpetuses.	
Oma-looming	Jutustamine, kirjeldamine Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, tekke- või seletus-	kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.	Eesti keele tunnis: lausestus, otsekõne, minavorm	

	muistendi, loomtegelase, või kirjandusliku tegelase kirjelduse, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue või jätkuva lõpu, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, algustähekordustega naljaloo, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist.			
--	---	--	--	--

9.15 Eesti keele ainekava VI klassile

Teema EESTI KEEL 6. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 6. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline ja kirjalik suhtlus	Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine.	• valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi, kirja- ja meilivahetust; • võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis. • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele,	Ühistund inimese- ja/või ajaloo, väitlusteema valitakse nimetatud õppeainetes käsitletavate teemade hulgast. Suhtlussituatsiooni sobiva stiili valimise jälgimine kõikides	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töodes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus

	Suhtlemine virtuaalkeskkonnas: eesmärgid, võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine). Ekiri.	kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi.	õppeainetes. Võimalikud ühistunnid inimeseõpetusega.	kasutada korrektset keelt! Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks. E-kirja kirjutamine ja vormistamine arvutiklassis.
--	--	--	---	--

Teksti vastuvõtt	Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid, eesmärgistatud kuulamine/vaatamine. Oma sõnadega kokkuvõtte tegemine. Saatekava. Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist, hinnakirjast andmete kirjapanek ja seoste väljatoomine.	- tunneb tavalisi tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi; - võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte; - kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel.	Teabegraafika lugemine kõikides õppeainetes. Võimalik lõiming tööõpetusega, et koostada kasutusjuhend endavalmistatud esemele, koostada retsepte endavalmistatud toitudele jne.	Oma saatekava koostamine ja ettekandmine.
-------------------------	--	---	---	--

Tekstiloom	Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamaid võtteid. Lisateabe otsimine. Erinevatest allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest, selle väljakirjutamine. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus.	• leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist; • tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe; • tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe; • kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme; • avaldab viisakalt ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta • sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;	Saadud teadmised on rakendatavad nii ajaloo kui ka loodus- või inimeseõpetuses, samuti loovainetes (näiteks muusika- või kunstiteose analüüsimisel). Eesti keele tundides omandatud kasutatakse esseede kirjutamisel ajaloo- ja inglise keele tundides. Materjali kogumisel on võimalikud ühistunnid loodusõpetusega (nt keskkonnakaitse) või	Kuulutuste koostamine ülekoolilistest üritustest teavitamiseks. Iga-aastase uurimistöö koostamise ja vormistamise juhendamine toimub eelkõige eesti keele tunnis. Kooli õpilaskonverentsi klasside parimaid uurimistöid tutvustatakse
-------------------	---	---	---	--

	Kiri, ümbriku vormistamine. Lühiettekanne, esitlus Internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid. <u>Muud õigekirja teemad</u> Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja	kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ja seostades.	inimeseõpetusega (näiteks sõpradega suhtlemine). Lühiettekandeid ja esitlusi tuleb koostada ja esitada enamikes õppeainetes. Võimalik ühistund näiteks loodusõpetusega, kusjuures keeleteadmisi ja vormistust hinnatakse eesti keele tunnis, sisu loodusõpetuses. Suure ja väikese algustähe õige kasutamine kohanimedele märkimises loodusõpetuse tunnis,	PowerPoint esitluste abil. Osalemine kooli kõnevõistlusel ja esinemine uurimiskonverentsil.
--	--	--	--	---

	üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri, lühendite lugemine.		ajaloosündmuste õigesti kirjutamine ajalootunnis. Lühendite õige kasutamine kõikides õppeainetes, eelkõige matemaatikas ja loodusõpetuses.	
--	--	--	--	--

9.16 Kirjanduse ainekava VI klassile

Teema KIRJANDUS 6. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 6. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Lugemine	Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	• on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); • loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; • tutvustab loetud kirjandusteose autorit,	Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine toimub kõikides õppeainetes.	Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite selgitamiseks, näidete toomiseks. Ettelugemispäev.

		sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, - elamustest ja - kogemustest;		
Jutustamine	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine. Mõisted: <i>pilttekst</i>	jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale; jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu;	Jutustamisoskust kasutatakse paljude teiste õppeainete (ajalugu, inimese-, loodusõpetus jne) tundides.	
Teksti tõlgendamine,	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma	<u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u>	Arutlemine, väitlemine toimub paljudes õppeainetes,	On võimalik jälgida ja analüüsida teatri

analüüs ja mõistmine	sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetena, märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine.	• vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; • koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; • leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; • järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; • kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib	kirjandustundi sobivad näiteks nii loodusõpetuse kui ka inimeseõpetuse tundides käsitletavat teemasid.	ühiskülastuse etendust. Osalemine kooli luulevõistlusel, omaloomingu konkurssidel.
-----------------------------	---	--	---	--

	Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u> Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjustagajärg-seosed. Minajutustaja kui loo edastaja. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja imemuinasjutu tüüptegelased. Mõisted: <i>detail, idee (peamõte), konflikt, minajutustaja,</i>	nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, võrdleb iseennast mõne tegelasega; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;		
--	---	---	--	--

	probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tekstilõik, tsitaat, tüüptegelane <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine. Mõisted: <i>epiteet, mõistukõne, riim, rütm, sümbol, võrdlus</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u>	<u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> - tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi; - seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust; - mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes. <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u>		
--	--	--	--	--

	Imemuinasjutu sisutunnused. Hiiu- ja vägilasmuistendi tunnused. Vanasõna ja kõnekäänu olemus. Ajaloolise jutustuse tunnused. Teose teema ja idee. Probleemi olemus. Tüüptegelane. Tegelastevahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm ja riim. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus. Mõisted: <i>ajalooline jutustus, animafilm, imemuinasjutt, hiiumuistend, kõnekäänd, päevik, vanasõna, vägilasmuistend</i>	• seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muinasjutu, muistendi, kõnekäänu ja vanasõna olemust.		
Esitamine	<u>Esitamise eesmärgistamine</u> <u>(miks, kellele ja mida?)</u>	esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.	Eesti keele tunnis tehakse ka harjutusi sõnavara laiendamiseks.	Osaletakse kooli jutustamisvõistlusel ja luulevõistlusel, aktustel, jõulupeol jne.

	<u>Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</u> <u>Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).</u> - <u>Mõisted: luule, proosa</u>		Esitluste koostamist õpitakse 5. klassi tundides, vormistusnõuded korratakse üle 6. klassi eesti keele tundides.	
Omalooming	Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.	kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti. - väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat; - tõlgendab, analüüsib ja mõistab teoses kujutatud		

	Teemamapp tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta. Teemamapi vorm (mapp, karp, CD vms), sisu ja vormistamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt imemuinasjutu, tõsielu- või fantaasiajutu, hiiu- või vägilasmuistendi, mälestusloo, kirjandusliku tegelase või looduskirjelduse, vanasõna(de) või kõnekäändude põhjal jutukese, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülje, loo sündmustiku edasiarenduse, tegelastevahelise dialoogi, kirja mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale, luuletuse põhjal samasisulise jutu või muud sellist. Mõisted: <i>jutustav tekst, kirjeldav tekst</i>	lugu ja tegelassuhteid, elamusi ja väärtusi; • mõistab ja aktsepteerib erinevaid seisukohti, mis kirjandusteost lugedes võivad tekkida; • jutustab teksti- või elamuspõhiselt ja arutleb teoses toimunu üle, väljendades end korrektselt; • kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades ennast korrektselt; • kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja internetti.		
--	--	---	--	--

10.III KOOLIASTE

10.1 Taotletavad pädevused III kooliastmes

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

10.2 III kooliastme eesti keele õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

1. mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
2. tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
3. suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt;

4. osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
5. kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
6. leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt;
7. tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistada eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks;
8. kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
9. kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest.

10.3 Lugemine

Põhikooli lõpetaja:

1. on läbi lugenud vähemalt kaksteist eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
2. loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
3. tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

10.4 Jutustamine

Põhikooli lõpetaja jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

1. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused
Põhikooli lõpetaja:
2. vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
3. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
4. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle;
5. kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest;

6. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
7. leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
8. otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

10.5 Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Põhikooli lõpetaja:

1. tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
2. selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
3. mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

10.6 Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Põhikooli lõpetaja:

1. eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi) liike ning nimetab nende tunnuseid;
2. seletab oma sõnadega eepika, lüürika, draamatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.

10.7 Suuline ja kirjalik suhtlus

Põhikooli lõpetaja:

1. oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi ning asjalikku kirja- ja meilivahetust;
2. käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. oskab algatada,

arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse; 4. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;

3. võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

10.8 Teksti vastuvõtt

Põhikooli lõpetaja:

1. orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediažanre), nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2. loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste;
3. teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
4. suudab teha järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust;
5. teab peamisi mõjutusvahendeid;
6. seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
7. reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, osutab, mis tekstis on jäänud arusaamatuks, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega;
8. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendades, tekste seostades ning tekstile reageerides.

10.9 Tekstiloome

Põhikooli lõpetaja:

1. leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ning osutab nendele sobivas vormis;
2. tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ning kohandab neid oma eesmärkidele;
3. oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikest ettekannet ja kõnet);
4. oskab eesmärgipäraselt kirjutada ning suuliselt esitada eri liiki tekste: referaati, kirjandit; kommentaare ja arvamused; elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi; vormistab tekstid korrektselt;
5. seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimumise eesmärgiga ning teiste tekstidega; vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ning täpsusega, allikale viidates;
6. põhjendab ning avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ning seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
7. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

10.10 Õigekeelsus ja keelehoole

Põhikooli lõpetaja:

1. väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi; edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektses eesti keeles, arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavasid;
2. tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
4. teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ning kasutada;
5. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
6. leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;
7. teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;

8. teab eesti keele põlvnemist ja murdeid ning kirjakeele arengu põhietappe;
9. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates.

10.11 III kooliastme kirjanduse õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

1. on lugenud eakohast erižanrilist väärtkirjandust, kujundanud selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendanud lugejaoskusi;
2. väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
3. tõlgendab, analüüsib ning mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
4. mõistab ja aktsepteerib teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisi viise;
5. väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatut üle ning kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid;
6. kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, nii teatmeteoseid kui ka interneti.

10.12 Lugemine

Põhikooli lõpetaja:

1. on läbi lugenud vähemalt kaksteist eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
2. loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
3. tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

10.13 Jutustamine

Põhikooli lõpetaja jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

10.14 Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine eose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

Põhikooli lõpetaja:

1. vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
3. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle;
4. kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest;
5. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
6. leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7. otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

10.15 Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Põhikooli lõpetaja:

1. tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
2. selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
3. mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

10.16 Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Põhikooli lõpetaja:

1. eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi) liike ning nimetab nende tunnuseid;

2. seletab oma sõnadega eepika, lüürika, draamatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.

10.17 Esitamine

Põhikooli lõpetaja:

esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust;

10.18 Omalooming

Põhikooli lõpetaja:

1. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
2. kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

10.19 Terviklikult käsitletavat teost III kooliastmes

Eduard Bornhöhe „Tasuja” või „Vürst Gabriel ehk Pirita kloostri viimsed päevad”, Oskar Luts „Kevade”, Sass Henno „Mina olin siin”, August Kitzberg „Libahunt”, Albert Kivikas „Nimed marmortahvilil”, Andrus Kivirähk „Rehepapp”, Lydia Koidula „Säärane mulk”, Jaan Kross „Väike Vipper”, Diana Leesalu „Mängult on päriselt”, Helga Nõu „Kuu es sõrm” vm noorsooromaan, Jüri Parijõgi „Teraspoiss”, Katrin Reimus „Haldjatants”, Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees”, Valev Uibopuu „Janu”, Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?” või „Mis teha, Ann?” või „Mis sinuga juhtus, Ann?”, Eduard Vilde „Pisuhänd”; Paulo Coelho „Alkeemik”, Daniel Defoe „Robinson Crusoe”, William Golding „Kärbeste jumal”, George Orwell „Loomade farm”, Erich Maria Remarque „Läänerindel muutuseta”, Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints”, Jerome David Salinger „Kuristik rukkis”, üks Terry Pratchetti romaan omal valikul, üks Agatha Christie'i või Arthur Conan Doyle'i romaan omal valikul; üks reisikiri omal valikul; vähemalt üks uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu igal aastal.

Terviklikult käsitletavate teoste loend ei ole suletud ega ammendav, igal kirjandusõpetajal on vabadus valida nimetatute asemele või neile lisaks teisi teemakohaseid tekste ja teoseid, sh uudiskirjanduse hulgast. Rõhutades ainekava avatust kirjanduse valikule, on kultuuri järjepidevuse huvides siiski vaja tunda tüvitekste. Tervikkäsitluseks mõeldud teoste hulgast valib õpetaja igas klassis käsitlemiseks vähemalt neli. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilase eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

10.20 Eesti keele ainekava VII klassile

Teema EESTI KEEL 7. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 7. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Suuline ja kirjalik suhtlus	Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine, asja esitamine. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite v Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusrii	- oskab valida suhtluskanalit; peab asjalikku kirja- ja meilivahetust; - esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; - võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ja vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis;	Meediatekste valitakse erinevates õppetundides käsitlevate teemade hulgast.	Lääneranna Gümnaasiumis jälgitakse korrektset keelekasutust kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus

				kasutada korrektset keelt! E-kirja kirjutamine ja vormistamine arvutiklassis.
Teksti vastuvõtt	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine) Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Meedia Põhilised meediakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia. eristamine. Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamusreportaaž, kuulutus. Uudisloo ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri.	• seostab omavahel teksti, seda • toetavat tabelit, pilti ja heli; • reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: • võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänut, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab		

	Tele- ja raadiosaated.	vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja tekstile reageerimisel; •		
Tekstiloom	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite v Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine k isikliku kogemuse piires. Uudisloo kirjutamine: materjali kogumine, in avaldatu eest. Uudisloo pealkirjastamine. In valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamir Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Teksti ar	• põhjendab ja avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis; • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades; • oskab ette valmistada, kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste (jutustav, kirjeldav, arutlev); vormistab tekstid korrektselt;	Saadud teadmised on rakendatavad nii ajaloos kui ka loodus- või inimeseõpetuses. Eesti keele tundides omandatud kasutatakse esseede	Iga-aastase uurimistöö koostamise ja vormistamise juhendamine toimub ka eesti keele tunnis.

	Arvamusloo suuline ja kirjalik kommenteerimine; kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põh	•	kirjutamisel ajaloo- ja inglise keele tundides.	Kuulutuste koostamine ülekoolilistest üritustest teavitamiseks.
Õigekeelsus ja keelehoole Üldteemad	Kirjakeel ja argikeel. Eesti keele murded. Oskussõnavara. Sõnadeta suhtlemine.	eristab kirjakeelt argikeelest; teab eesti keele murdeid; järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; •	Korrektset keelekasutust jälgitakse kõikide õppeainete tundides!	
Õigekeelsus ja keelehoole	<u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u>	• järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;	Suure ja väikese algustähe õige kasutamine kohanimes	Arvutisõnastike kasutamise õppimine toimub

	Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Õigehäälus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. ÕS-ist (nii veebi- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ja õigehääluse kontrollimine. <u>Sõnavaraõpetus</u> Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid. Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid. <u>Vormiõpetus ja õigekiri</u> Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ja muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses.	• oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest; • teab eesti keele häälikusüsteemi; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates; • teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; • teab eesti keele sõnaliike ja -vorme; rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates; kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust. •	märkimises loodusõpetuse tunnis, ajalooõpetuse tunnis, ajalootunnis. Õigesti kirjutamine ajalootunnis. Sõnade laenamisest inglise ja vene keelest, sõnavaraline töö kõikides keeletundides. Põhi- ja järgarvsõnade sõnade ja numbritega kirjutamise ja õige lugemise jälgimine matemaatikatunnis.	arvutiklassis. Teiste sõnaraamatutega tehakse rühma- või paaristööd tavaklassis. Käänamistabelite koostamine arvutiklassis.
--	--	---	---	---

	Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veahtlikud tegusõnad ja sõnavormid. Õige pöördvormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegasõna. Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veahtlikud käänevormid. Käändsõna astmevaheldus: veahtlikud käändsõnad ja sõnavormid. Õige käänevormi leidmine ÕSist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veahtlikud sõnad. Käändsõna kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine.		Kuupäeva õigesti kirjutamine kõikides õppeainetes.	
--	--	--	---	--

		•		
--	--	---	--	--

10.21 Kirjanduse ainekava VII klassile

Teema KIRJANDUS 7. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 7. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
Lugemine	Lugemise iseseisev eesmärgistamine. Kiire ja ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgis Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hind teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev raamatu autori, sisu, tegelaste,	- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); - loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti	Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine toimub kõikides õppeainetes.	Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, näidete toomiseks.

	probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks valmistamine.	ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit.		Ettelugemispäev Emakeelepäev
Jutustamine	Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Loo jutustamine: jutustamine teksti kompositsiooni järgi, lähtuvalt, jutustades tsitaatide kasutamist, kokkuvõtteid, faabula ja/või süžee järgi. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutlus	jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	Sündmuste kajastamine kõikide õppeainete tundides, oma kunstiteoste tutvustamine jne. Jutustava teksti kirjutamine eesti keele tunnis.	
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;	Arutluse kirjutamine.	PowerPoint esitluste koostamine ja esitlemine.

	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaatide ja oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetes. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Teose teema sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja teadmiste põhjal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide valimine. Loetu põhjal järelduste tegemine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatite, teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u>	kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.	Väitlemine, näitlikustamine, järeldamine. Ühistunnid ajaloo ja inimeseõpetusega, muusika ja kunstiõpetusega. Miljöö kujutamine kunstiõpetuses. Ajalooteadmiste kasutamine. Luuletekstide illustreerimine, neile muusikalise tausta valimine. Rahvalaulude laulmine muusikaõpetuses.	Veebisõnastike kasutamine. Osalemine kooli luulevõistlusel.
--	---	---	---	---

	Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline, tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnategevusmotiivide selgitamine. Tegelasrühmade gradatsioon. Erinevate teoste peategelaste võrdlused. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslik fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon, lahendus. Pöördeliste sündmuste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatud sündmuste iseloomuliku ainese leidmine teosest. Mõisted: <i>idee (peamõte), konflikt, miljöö,</i>	tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, ja võrdlusi; selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust; mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes. eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike, nimetab nende tunnuseid; seletab oma sõnadega eepose ja jutustuse, valmi ja ballaadi ning komöödia olemust. •	Muistendite ja pajatustega tutvumine ajalooos. Rahvuslike mustrite kujundamine ja joonistamine kunstiõpetuses. Rahvuslike mustrite kasutamine tööõpetuses.	
--	--	---	---	--

	<i>probleem, prototüüp, sündmustik, teema, teg</i> <i>tegevuskoht, tsitaat, tüüptegelane</i> <u><i>Kujundliku mõtlemise ja</i></u> <u><i>keelekasutuse mõistmine</i></u> Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine metafoor kõnekäändudes. Mõistatuse kui äraarvamine ja loomine. Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise ja keelekasutamine. Sümbolite seletamine. Allegooria mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tähendus. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku luule hindamine ja arendamine. Mõisted: <i>allegooria, epiteet, isikustamine, metafoor, kord</i>			
--	--	--	--	--

	<u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> liigid ja alaliigid. Regilaul ja riimiline rah- tunnused (kujund, sümbol, sõnum). Muinasju- kompositsioon ja rändmotiivid. Koha- ja ajaloolise muistendi tunnused. Us- tunnused. Naljandi ja anekdoodi tunnused Kõnekäänu ja vanasõna olemus. Mõistatuse olen- Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, dra- Eepose ja jutustuse tunnused. Seiklusro- Robinsonaadi ja utoopia tunnused. Luule vorm: värss, stroof. Piltluule. Valmi ja Motiivi olemus.			
Esitamine	Komöödia tunnused. Dramaatika mõisted: r- remark, repliik. Mõisted: <i>eepos, jutustus, komöödia,</i> <i>kõnekäänd, lüürika, monoloog, motiiv,</i> <i>muinasjutt, muistend, mõistatus, naljand,</i>	•	Näidendi ettevalmistamisprotsess – tööõpetus, arvutiõpetus jne.	Teatrikülastuste retsensioonide kirjutamine.

	<i>piltluule, regilaul, remark, repliik, riimiline rahvalaul, robinsonaad, seiklusromaan, stroof, utoopia, valm, vanasõna, värss</i> Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.		Kuulutuse ja kava kujundamine kunstiõpetuses. Lavakujunduse ja kostüümikavandi joonistamine kunstiõpetuse tunnis.	
Omalooming	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).	esitab peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;	Omaloominguliste tööde illustreerimine, vormistamine arvuti abil.	

	Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: koha- või ajaloolise muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, kõnekäändude põhjal naljaloo, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tegelasele tegevusjuhendi, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, erinevate teoste peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovitusi või muud sellist. Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta.	kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.		
--	--	---	--	--

--	--	--	--	--

10.22 Eesti keele ainekava VIII klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming teiste õppeainetega	Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
EESTI KEEL 8. klass		8. klassi lõpetaja:		
Suuline ja kirjalik suhtlus	Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles:	• peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi; • käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist	Suhtlusolukorda sobiva stiili valimine. Väitlemisteemad erinevate õppeainete teemade hulgast.	Korrektset keelekasutust jälgitakse kõikide õppeainete tundides! Kirjalikes töödes parandatakse alati ära ka keelevead! Tehakse pidevat

	pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hõlmamine, käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Kompromissi leidmine, kaaslase öeldu/ tehtu parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hõlmamine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid.	või kirjalikku keelevormi; oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ja sõnastab vajadusel oma eriarvamuse; teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet;		õpetajatevahelist koostööd, et õpilasel kujuneks harjumus kasutada korrektset keelt!
Tekstiloomed	Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine või isikliku kogemuse piires. Erinevat liiki alustekstide põhjal kirjutamine. Refereerimine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise vormistamine.	- leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet - raamatukogust ja - internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ja osutab nendele sobivas vormis;	Referaate tuleb koostada ajaloos, ühiskonnaõpetuses, geograafias jm. Võimalik on koostöö, kus eesti keele õpetaja hindab töö keelt ja vormistust, vastava	Arvuti abil info leidmine, erinevate otsingumootorite kasutamine, olulise eristamine ebaolulisest.

	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjandi kirjutamine.	- tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ja kohandab neid oma eesmärkidele; - oskab eesmärgipäraselt - kirjutada kirjandit; - oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ja peab lühikest ettekannet ja kõnet);	aine õpetaja aga sisulist külge. Kõne teema võib seostuda erinevate õppeainetega. Eeltöö käigus materjali kogumine.	
Õigekeelsus ja keelehoole	<u>Üldteemad</u> Eesti kirjakeele kujunemine 19. sajandil. <u>Algustäheõigekiri</u> Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid, asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja	- teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada; - teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni; - järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; - oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest;	Murdealadega tutvumisel tuleb appi geograafia tunni kaart. Suure ja väikese algustähe õige kasutamine kohanimede ja loodusobjektide märkimises geograafia	Emakeelepäev-teab eesti keele päritolu ja lähemaid keelesugulasi.

	osariigid; perioodikaväljaanded; teose sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. <u>Lauseõpetus ja õigekiri</u> Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määratlus. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikide kirjavahemärgistamine, koondlause. Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi kirjavahemärgistamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks. Kirjavahemärgistamine ja kasutamine lauses.	• rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekstide analüüsis ja hinnates; • teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; • kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.	tunnis, ajaloosündmuste õigesti kirjutamine ajalootunnis.	
--	--	---	--	--

--	--	--	--	--

10.23 Kirjanduse ainekava VIII klassile

Teema				Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoollilistest projektidest
KIRJANDUS 8. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 8. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	
Lugemine	Erinevate lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine	- on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); - loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti	Funktsionaalse lugemisoskuse arendamine toimub kõikides õppeainetes.	Koostöö kooli raamatukoguga.

	klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.		
Jutustamine	Loo jutustamine: jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või erinevat liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi. Teose lugemise ajal ja/või järel	jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	Võimalusel ühistunnid ajaloo, kunstiõpetuse või muusikaga.	

	tekkinud kujutluspildist jutustamine.			
Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Probleemi olemuse põhjuse- tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine .	vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest;	Arutlemine, väitlemine. Eneseanalüüs Miljöö kujutamine kunstiõpetuses. Ühistunnid ajalooa. Sama teema käsitletakse ka eesti keele tunnis. Novelli kirjutamine. Kasutatakse teadus- ja aimekirjanduse tekste, mis hõlmavad geograafiat, bioloogiat, füüsikat jne.	Sõnaraamatute, s.h arvutisõnastike kasutamine info leidmiseks, kontrollimiseks. Osalemine kooli luulevõistlusel. 8. klassid kavandavad kooli keskastme jõulupeo.

	Loetu põhjal järelduste tegemine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidetepõhisündmuste, tegelaste, nende leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku mõistmine</u> Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt. Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine. Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga. Tegelase sisekonflikti äratundmine.	arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust;	Lõiming muusikaõpetusega, muusikalise tausta kujundamine luuletustele, dramatiseeringutele.	
--	--	--	---	--

	Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine, suhete analüüs. Tegelas-tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Tegelasrühmadevaheline konflikt ja konfliktigradatsioon. Erinevate teoste peategelaste võrdlemine. Kirjanduse tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjustagajärg- seoste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatuseostamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tekstist filmilike episoodide leidmine. Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.	mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes; • seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, romaani, ja novelli, haiku ja vabavärsi ning tragöödia olemust; • tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; • selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;		
--	---	---	--	--

	Mõisted: <i>idee (peamõte), kompositsioon, konflikt, miljöö, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tsitaat, tüüptegelane</i> <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u> Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine. Võrdlus ja metafoor kõnekäändudes. Mõttekorduste leidmine regilaulust. Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest. Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine.	• seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, romaani, ja novelli, haiku ja vabavärsi ning tragöödia olemust. •		
--	---	--	--	--

	Luuleteksti tõlgendamine. Teose stiililise eripära kirjeldamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine. Mõisted: <i>epiteet, isikustamine, koomika, metafoor, kordus, pilthuule, retooriline hüüatus, retooriline küsimus, stiil, sümbol, võrdlus</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Müüdi tunnused. Tänapäeva folkloor ehk poploor. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teema arendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Muutuv ja muutumatu tegelane. Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, draamatika tunnused. Romaani (erinevad liigid) ja novelli tunnused. Ulme- ja detektiivromaani tunnused. Reisikirja olemus. Luule vorm: värss, stroof. Oodi, haiku ja vabavärsilise luule tunnused. Motiivi olemus.			
--	--	--	--	--

	Tragöödia tunnused. Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Intriigi olemus. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis. Kirjandusteose ekraniseering.			
Esitamine	Mõisted: <i>detektiivromaan, dialoog, dramaatika, dramatiseering, eepika, eepos, ekraniseering, haiku, intriig, jutustus, kompositsioon, kulminatsioon,</i>			

	<i>lavastus, lüürika, monoloog, motiiv, müüt, novell, poploor, puänt, reisikiri, remark, repliik, romaan, sonett, stroof, stseen, tragöödia, ulmeromaan, vabavärss</i> Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?). Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.			
Omalooming	Silmside hoidmine kuulaja- vaatajaga. Miimika ja žestikulatsiooni jälgimine. Luuleteksti esitamine peast. Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.	• esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; • koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.	PowerPoint esitlusi tuleb koostada paljudes teisteski õppeainetes.	Dramatiseerimine. Proosateksti dramatiseerimine, lühinäidendi või stseenide lavastamine või rollimäng.

	Kirjandusteost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: ulme- või detektiivjutu, haiku või vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, tegelase seletuskirja, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, mina- vormis loo, detailide abil laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, loo ühest ja samast sündmusest traagilises ja koomilises võtmes, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, või muud sellist.	- kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti; - kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili		Kirjandusteose reklaam- tutvustus. PowerPoint esitluse koostamine, vormistamine ja selle abil esinimine. Muuseumide külastamine.
--	---	---	--	--

	Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta.	sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.		
--	---	---	--	--

10.24 Eesti keele ainekava IX. klassile

Teema				Näiteid praktilistest töödest/ IKT rakendamistest ja ülekoolilistest projektidest
EESTI KEEL 9. klass	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused 9. klassi lõpetaja:	Lõiming teiste õppeainetega	
Suuline ja kirjalik suhtlus	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, k Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.	• esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; • suudab asjalikult sekkuda avalikku diskussiooni meediakanalites, üritustel	Esseede, arutluste kirjutamine ajaloo-, ühiskonnaõpetuse, inglise keele tundides. Stiililt sobiva keele kasutamine kõikide	Arvutiga ühendatud projektorit on võimalik kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, reeglite

	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine v kirjalik ja suuline vahendamine. Suhtlemine ajal Väitlus, väitluse reeglid.	ja mujal; kommenteerib veebis asjakohaselt;	õppeainete kirjalikes ja suulistes vastustes. Nii väitlus- kui ka kirjanditeemasid valitakse erinevate õppeainetega seonduvate teemade hulgast. Võimalik on teha eeltöö just teemaga seotud tunnis.	selgitamiseks, näidete toomiseks.
Teksti vastuvõtt	Veebilehed: eesmärgid ja ülesehi otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine Teabe talletamine ja süstematiseerimine. Sõnalise pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm) teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.	• loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku ja õppimise või töö eesmärkidel ning isiklikust huvist; rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi;	Teabegraafika lugemine ja info otsimine kõikides õppeainetes.	Tekstide lugemine ja suhtlemine veebis.

	Tarbetekstide eesmärk, tarbetekstide tunnused ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstemaatiliselt põhjal järelduste tegemine. Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja keelekasutus.	• loeb ja kuulab • sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; • • suudab teha järeldusi kasutatud • keelevahenditest, märkab kujundlikkust; •		Arvuti abil tarbetekstide vormistamine. Uurimistööde kavandamine, koostamine, vormistamine, esitamine. Uurimistöö tutvustamine PowerPoint esitluse abil.
Õigekeelsus ja keelehoole	Tarbetekstide koostamine ja vormistamine seletuskiri, avaldus, taotlus.	• väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest;	Avalduse, CV jms kirjutamine	Arvuti abil tarbetekstide vormistamine.

	<u>Üldteemad</u> Keeleuuendus. Kirjakeele areng tänapäeval: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soomeug keeled. Eesti keele eripära, võrdlus teiste keeltega. <u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u> Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamärkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormilühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite k Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitami Arvuti keelekorrektori kasutamine. <u>Sõnavaraõpetus</u> Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegur nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tule tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited	• suhestab keeli teadlikult, karjääriõpetuse tajub nende erinevusi; raames. • edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektset eesti keeles ja arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavaid; • leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade konteksti-tähendusi, kasutusviise ja jne. • mõistesuhteid; • tunneb keelendite • stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada;	Jälgitakse kohanime õigekirjutust geograafiatunnis, arvsõnade õigekirjutust matemaatika tunnis Geograafiliste kaartide kasutamine. Õige lühendite kasutamine kõikides õppeainetes.	Emakeelepäev – eesti keele päritolu ja sugulased. Arvuti abil info otsimine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.
--	--	---	---	--

	Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, veebiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnastike ja stiilivärvingu leidmiseks.	- tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides.	Õige poolitamine kõikides õppeainetes. Sõnade laenamine inglise ja vene keelest.	Sõnastike, s.h veebisõnastike kasutamine.
--	--	---	--	---

10.25. Kirjanduse ainekava IX klassile

Teema				Näiteid
KIRJANDUS	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused	Lõiming	praktilistest
9. klass		9. klassi lõpetaja:	teiste	töödest/ IKT
			õppeainetega	rakendamistest ja
				ülekoolilistest
				projektidest
Lugemine	Erinevate lugemistehnikate valdamine. Analüüs ja oma lugemisoskuse hindamine. Huvileidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemituvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine. Lugemissoovituste jagamine.	on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka	Erinevate arutlusteemade puhul toimub eeltöö materjali kogumiseks paljudes õppeainetes, nt	Koostöö kooli raamatukoguga, võimalusel kohtumised kirjanikega, kultuuritegelastega.

	Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisülesannete täitmine.	kuuluvat tervikteost (raamatut); • loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; • tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega;	keskkonnakaitse teema geograafia tunnis.	
Jutustamine	Loo jutustamine: jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või erilisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustamine, kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/võrdlus. Tutvumine elektroonilise meedia (raadio, televisioon) erinevate jutustamis- viisidega.	jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;	Jutustamisoskust arendatakse kõikides õppeainetes.	

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimuste järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma arvamusega, toetumata tekstile. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose te sõnastamine. Konspekti koostamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Au sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvam põhjendamine ja kaitsmine. väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaks kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulmina	<u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u> - vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; - kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; - kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus- tagajärg-seoste üle; - kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust,	Arutlemine, väitlemine. Kasutatakse teadus- ja aimekirjanduse tekste, mis hõlmavad geograafiat, bioloogiat, füüsikat jne. Kirjandusteadmised seostatakse ajaloos varem õpituga.	Kooli kogunemistel tehakse lühikärgseid ka konkreetsesse nädalasse jääva(te)st rahvakalendri olulisema(te)st tähtpäeva(de)st, kultuurisündmustest. Projektorit saab kasutada peaaegu kõikide tundide ilmestamiseks, esitluste ja filmilõikude või teatrietenduste katkendite näitamiseks!

	Pöördeliste sündmuste leidmine. Teose rütm Sündmuste põhjus-tagajärg-seoste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu s iseloomuliku ainese leidmine teosest. Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine. Teksti aja- tähenduse uurimine. Mõisted: <i>idee (peamõte), kompositsioon, konflik</i> <i>sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, te</i> <i>tüüp tegelane</i> <u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmin</u> Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, l küsimuse ja hüüatuse, ellipsi ja inversiooni tund Sümbolite seletamine. Allegooria ja allteksti mõ Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmin Luuleteksti tõlgendamine. Autori keelekasutuse omapära leidmine.	iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, • tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;	Tsitaatide kasutamine ajaloo-, ühiskonnaõpetuse ja inglise keele tundides kirjutatavates esseedes. Võimalusel proovitakse muusikaõpetaja kaasabil luua ja esitada rühmatöödena sündinud (regi)laule, luulekavu. Luuleteksti tõlgendamine läbi kunsti ja muusika.	Kooli ühine teatrikülastus.
--	---	---	--	---

	Teose stiililise eripära kirjeldamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja e Mõisted: <i>allegooria, alltekst, ellips, ep</i> <i>isikustamine, koomika, metafoor, kordus, re</i> <i>retooriline küsimus, stiil, sümbol, võrdlus</i> <u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, dra Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli, miniatuuri tu Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeen soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused. Arvustuse olemus. Mõisted: <i>arvustus, draama, dramaatika, eep</i> <i>jutustus, lüürika, novell,</i> <i>riimiskeem, romaan, sonett, stroof, tragöödia, v</i>	• seletab oma sõnadega • eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust;	Sümbolite kasutamine kunstiõpetuses, käsitöös. Reisikirjad geograafiatunnis. Kangelaseeposed ja müüdid ajalootunnis.	
--	--	--	---	--

Esitamine	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida) Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus; esitamise tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehaholdus ja diktsioon. Silmside hoidmine kuulaja-vaataja suunas; žestikulatsiooni jälgimine. Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine	koostab ja esitab teost tutvustava ettekande;	PowerPoint esitlusi tuleb koostada paljudes teisteski õppeainetes. Kirjandiõpetuse osa kordamine, arutleva kirjandi ülesehituse õppimine toimub nii eesti keele kui ka kirjanduse tunnis.	Osalemine kooli luulevõistlusel.
Omalooming	Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloominguid, regilaulu, kujundirikka luuletuse või muusikavideo, iseloomustuse või CV, tegelaste juhtlauseid,	kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustuse või miljö	Kirjandiõpetuse osa kordamine, arutleva kirjandi	Uurimistöö kavandamine, koostamine ning

	teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatri kirjandusteose arvustuse vms. Omaloomingulised tööd (nt lühiajalised kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta) Mõiste: <i>arutlev tekst</i>	kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti; kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.	ülesehituse õppimine toimub nii eesti keele kui ka kirjanduse tunnis. Avalduste ja CV-de kirjutamine karjääriõpetuse raames.	esitamine kooli õpilaskonverentsil.
--	---	--	--	--